

Fler professorer – bredare rekrytering

Bra att pedagogiska meriter uppvärderas

Det pågår något av en smygande revolution inom högskolevärlden. En rad förändringar har genomförts under 1990-talet med syftet att öka universitetens och högskolornas frihet och självständighet. Ett exempel är den nya finansieringsmodell som infördes 1993, som gav enheterna möjlighet att i hög grad själva bestämma över hur medlen fördelas internt.

Regeringen tar nu ännu ett steg i reformarbetet med sin nyligen framlagda proposition om högskolans ledning, lärare och organisation. Därtill aviseras förslag i höst om genomgripande förändringar i resurstilldelningen till forskarutbildningen.

Den nämnda propositionen bygger delvis på Högskoleutredningens betänkande »Lärare för högskola i utveckling», men avviker i flera avseenden från utredningsförslagen. Det är uppenbart att regeringen på flera punkter tagit intryck av de synpunkter som lagts fram i remissomgången, bl a av Läkarförbundet. Alla förändringar som gjorts är dock inte till det bättre.

Förslagets allmänna inriktning kan ses som en positiv vidareutveckling av den ökade friheten för universitet och högskolor. Detta får nu genomslag även när det gäller rekrytering och utnyttjande av lärarkrafterna, inte minst på professorsnivån.

Ett annat glädjande inslag är den uppgradering av de pedagogiska meriterna som föreslås. Det innebär att grundutbildningsuppdrag nu jämföras med uppgifter inom forskning och forskarhandledning. Dessutom skapas förutsättningar för en ökad professorsmedverkan i grundutbildningen.

Beträffande lärarkategorierna har regeringen tyvärr inte följt utredningsförslaget att upphöja befattningen »biträdande professor» till ett steg i karriärstegen. Antalet professorer kommer i stället att öka kraftigt genom att alla lektorer som är meriterade får professors titel.

I och för sig är detta en förbättring i förhållande till dagens system där den meriterade måste vänta tills en professur blir ledig. Man måste dock beakta risken för att det »översta steget» i karriären blir så brett att det kan förlora sin status.

Beklagligt är också att regeringen när det gäller meriterna inte velat lägga ett »vetenskapligt golv» för högskolans högre tjänster. Läkarförbundet föreslog här att ingen borde kunna befordras till lektorsnivå utan att ha disputerat, men vann i den frågan inget gehör.

I ett par andra frågor innebär propositionens förslag emellertid förbättringar jämfört med utredningens betänkandet. Det gäller t ex utredningens förslag att anställning

som forskarassistent endast skall kunna tillträdas inom fyra år efter disputation.

Här följde regeringen den linje som förespråkades av Läkarförbundet, dvs att nuvarande ordning bibehålls. I praktiken innebär detta att man kan få en sådan anställning upp till sex år efter doktorsexamen.

Tillfredsställande är också att regeringen avvisat Högskoleutredningens förslag att det inte längre skulle vara nödvändigt att utlysa nya lärartjänster. Högskolorna skulle ges möjlighet att »handplocka» intressanta personer.

Detta skulle ha motverkat målet om en ökad rörlighet och hindrat den högst meriterade att få kännedom om anställningen. Regeringen biträdde här förbundets uppfattning att annonsering måste ske, även via Internet.

Högskolepropositionen har blivit mest uppmärksammas för förslaget att sätta upp mål för könsfördelningen vid rekryteringen av nya professorer. Regeringen ställer här upp den rimliga målsättningen att av de professorer som rekryteras under åren 1997-1999 skall andelen kvinnor motsvara andelen kvinnor bland de docentkompetenta lektorerna.

För de medicinska fakulteterna skulle detta innebära att andelen kvinnor av de nya professorerna ökar från 8 procent de senaste tre åren till 23 procent.

Man bör givetvis vara på sin vakt mot en utveckling där kvinnliga professorer upplevs ha fått sin titulatur enbart som en följd av kvotreglerna. Denna ökningstakt bör dock vara helt förenlig med de krav på fullgod meritering som även i fortsättningen måste gälla. ●